

Foto: Patrik Macek/PIXSELL

MILANOVIČEV KANDIDAT

AAA

KONAČNO DOBRA VIJEST, UVEST ĆE REDA U PRAVOSUĐE! Dobronić odlučio presjeći: Najnoviji zaključak Vrhovnog suda donosi veliko olakšanje ovršenima

Autor: Darko PetričićSubota, 02. travnja 2022. u 22:43

Još od 2011. godine, možda i koju godinu prije, Hrvatska je okupirana ovršnom mafijom. Pokušaji građana da pravnim putem riješe problem uglavnom završavaju neuspješno ponajprije zbog iznimno jakog otpora pravosudno-ovršnog lobija kojemu pripada i velik broj sudaca koji nemaju empatije za sudbinu ovršenih, slijede ih odvjetnici, banke, FINA, agencije za otkup potraživanja...

Godine 2012. u Hrvatskoj su se razmnožili nelegalni kreditni uredi koji su **nudili brze kredite**, nakon kojih su građani još brže ostajali bez nekretnina u kojima žive.

Čak ni činjenica da su djelatnici tih nelegalnih kreditnih ureda pravomoćno osuđeni ili da se nekima još sudi, a da prevareni građani imaju status oštećenika, ne pomaže pred sudovima, gdje pokušavaju tužbom utvrditi ništetnost pravnog posla sklopljenog na prevaru.

Dokaz da je riječ o organiziranoj pljački dokazuje i činjenica da su tvrtke u sklopu kojih su ti nelegalni kreditni uredi poslovali završile u stečaju, a da ta okolnost ne smeta FINA-i da ovršuje građane i dalje, i to u korist tvrtke u stečaju ili njezine stečajne mase. Drugim riječima, kriminal je duboko ogrezao u sve pore i teško ga je iskorijeniti.

Lešinarenje odvjetnika

Velik broj odvjetnika i odvjetničkih društava zastupa agencije za otkup potraživanja koji su potraživanja vrlo jeftino otkupili od banaka, većina njih pokazuje nedostatak razumijevanja prema ovršenim građanima, kojima ne daju nikakvu priliku za pregovore i dogovore o eventualnoj nagodbi kako bi se ovrha spriječila, odnosno obustavila.

Često se dogodi i da odvjetnici koji zastupaju drugu stranu, ovršene i prevarene građane, koji su na rubu ponora zbog dugogodišnjih ovrha, neprofesionalnim zastupanjem dovedu stranke u još goru situaciju. Drugim riječima, o **ovršenim, prevarenim, opljačkanim, bespomoćnim građanima, osim malog broja odvjetnika i nekoliko nevladinih udruga i volontera, gotovo nitko ne vodi računa.**

Vidljivo je to i u situaciji ovršenih građana od austrijskih zadruga, za koje još nema odgovora iz Državnog odvjetništva je li njihovo poslovanje na području Hrvatske bilo legalno ili ilegalno, s obzirom na to da nisu imali registrirane podružnice. Nema ni odgovora o tajnim računima otvorenima u Austriji. Nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju mnogi su pratili presude Europskog suda pravde, kao i odredbe EU direktive za koje su se nadali da će biti implementirane u hrvatsko zakonodavstvo.

I bile su, ali samo na papiru jer nije zaživjela praksa da se na temelju ništetnih i nepoštenih ugovora o kreditu, ništetnih javnobilježničkih isprava, ovrhe ne mogu provoditi. Onda su se počele nizati presude kojima se utvrđuje ništetnost nepoštenih ugovornih odredbi sklopljenih u švicarskim francima i ljudi su shvatili da se događaju pozitivne promjene, ali samo za one koji su sklopili ugovore u CHF.

Godine 2015. u Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju unesene su izmjene kojima je bila propisana obveza odgode ovrhe do okončanja parničnog postupka radi utvrđivanja ništetnosti ugovora o kreditu, javnobilježničkih akata i drugih isprava na temelju kojih su se provodile ovrhe, a koje su bile sastavljene u suprotnosti s EEZ direktivom 93/13. Iako su se ovršenici žalili, pa i pozivali na odredbe europskog prava koje je moralo biti usklađeno s domaćim, sve je bilo uzalud, ljudi jednostavno nisu vidjeli nikakav izlaz.

Država ih ostavila

Depresivnom stanju među ovršenima dodatno je pridonijela okolnost da je inicijativom Sabora, 19. srpnja 2017. jednoglasno usvojen Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom. Do veljače 2019. godine, kada je navedeni zakon prestao važiti odlukom Ustavnog suda, velik broj, na stotine ovršenih i oštećenih, podiglo je **tužbe na utvrđenje ništetnosti ugovora o kreditu**, sve prema odredbama Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s

međunarodnim obilježjem i na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju. Sud EU-a donio je 14. veljače 2019. godine presudu C-630/17 Milivojević/RAIFFEISENBANK ST. STEFAN – JAGERBERG – WOLFSBERG EGEN, na način da je zakon protivan pravu EU-a jer diskriminira strane vjerovnike u odnosu na vjerovnike domaćeg poslovnog nastana (povreda sloboda unutar EU-a) te izjednačava potrošače i trgovce.

Nakon presude suda EU-a, Ustavni sud Republike Hrvatske je odlukom broj: U-I-3678/2017 i dr. od 3. studenoga 2020. pokrenuo postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te ukinuo Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom, Narodne novine, broj 72/17.

Odlukom Ustavnog suda o ukidanju Zakona o ništetnosti Ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, a bez drugih odluka kojima bi građani koji su podigli tužbe za utvrđenje ništetnosti ugovora o kreditu bili zaštićeni, došlo je do višestrukog povećanja zaduženosti i do sada prezaduženih građana. Svi oni koji su u periodu od 19. srpnja 2017. godine do 14. veljače 2019. godine podigli tužbe na utvrđenje ništetnosti ugovora o kreditu izgubili su pokrenute sporove i sav teret sudskih troškova pao je na tužitelje.

Riječ je o desecima, pa i stotinama tisuća kuna pojedinačnih sudskih troškova koje su tužitelji/ovršeni građani sudskom odlukom dužni platiti odvjetnicima za podizanje tužbi na temelju Zakona koji je jednoglasno usvojio Sabor.

Europski sud za ljudska prava nekoliko je puta istaknuo da pogreške javnih tijela i države ne smiju ići na štetu građana. Neosporno je da je europsko zakonodavstvo prepustilo državama članicama da same uredе svoje zakonodavstvo i zaštite građane od nelegalnih radnji. Hrvatska je u zaštiti svojih građana zapela, sve do dolaska suca Dobronića...

Bez pravne zaštite

Hrvatska ima vrlo čudnu situaciju u kojoj se građani prevareni od nelegalnih kreditnih ureda ne mogu nikomu uteći pod zaštitu, nego godinama bezuspješno vode parnice za potraživanja koja su neosporno utvrđena pravomoćnim sudskim presudama u kojima su prevareni građani imenovani kao oštećenici, no do svoje imovine ne mogu, i dalje su, već dugi niz godina, ovršeni iako su prevareni. Identična situacija je i s građanima ovršenim od austrijskih zadruga u čiju korist FINA već godinama isplaćuje

zaplijenjena sredstva na račun odvjetničkih društava koji zastupaju te austrijske zadruge.

Dakle, imamo situaciju u kojoj su svi jednoglasni da su građani nezakonito ovršeni, na temelju ugovora koji sadrže nepoštene ugovorne odredbe, da građani potpuno neosnovano namiruju troškove odvjetnicima za izgubljene sudske postupke na koje ih je “navukla” sama država koja snosi odgovornost za to što su građani, u vremenu u kojem je Zakon o ništetnosti određenih ugovora o kreditima s međunarodnim obilježjem bio na snazi, podigli tužbe, a sada sami građani moraju trpjeti posljedice pogreške državnih tijela.

Europska unija nije zabranila Hrvatskoj zaštititi građane, nego je samo reagirala u situaciji kada je **donesen zakon koji nije bio usklađen s pravom Europske unije**, ali kada je došlo do toga da je taj zakon ukinut, Hrvatska je bila dužna zaštititi sve one građane koji su podigli tužbe, a nakon što su im sudovi bez zadržke tužbe odbijali zbog činjenice da je Zakon prestao postojati, država je bila dužna pronaći način i modus kako sve te ljude zaštititi od neosnovanih troškova i neosnovanih ovrha. Jer uz dosadašnje ovrhe kojima su opterećeni građani u Hrvatskoj, dodatno su sada opterećeni i sudskim troškovima koje su brojni odvjetnici naplaćivali u stotinama tisuća kuna. Drugim riječima, građanima je nemoguće, bez intervencije države, izvući se iz te situacije.

Oštećeni kod Dobronića

Sudac Radovan Dobronić, koji je prisegnuo za predsjednika Vrhovnog suda u listopadu 2021., već u studenome je primio delegaciju ovršenika u pratnji dviju odvjetnica, Ane Galoši Comisso i Sanje Dozet, koje su ga izvijestile o stanju na terenu, koje je više nego zabrinjavajuće. Upravo takvo trenutno stanje pogoršava sliku pravosuđa u cjelini. Sudac Radovan Dobronić odlučio je tomu stati na kraj.

Upoznat sa situacijom da većina sudaca ne želi odgoditi ovršni postupak iako su ovršenici podigli tužbe na utvrđenje da ugovor o kreditu, ili javnobilježnički akt sadrži nepoštene ugovorne odredbe, **odlučio je tu situaciju presjeći i uvesti reda u pravosuđe**. Vrhovni sud na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i građanskog odjela Vrhovnog suda 11. ožujka 2022. donio je zaključak: “Obveza ovršnog suda da u postupku ovrhe na temelju ovršnih isprava koje nisu prošle sudsku kontrolu (zadužnice, javnobilježničke ovrhe isprave, solemnizirane javnobilježničke isprave) po službenoj dužnosti provjeri nepoštenost ugovornih odredbi.

U ovršnim postupcima u kojima se ovrha određuje i provodi na temelju ovršnih isprava koje nisu prošle sudsku kontrolu (rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, zadužnice, javnobilježnički akti ili solemnizirane privatne isprave i sl.), a koji proizlaze iz potrošačkih ugovora, **ovršni sud je dužan po službenoj dužnosti preispitati sadrži li potrošački ugovor nepoštene (ništetne) ugovorne odredbe.**“

Što to konkretno znači za ovršenike? Dosad je u tijeku ovršnog postupka određena procjena, prodaja i dosuda nekretnine u vlasništvu ovršenika iako se ovrha temelji na aktu koji sadrži nepoštene ugovorne odredbe. Ovršenik bi podignuo tužbu na utvrđenje ništetnosti akta na kojem se temelji ovrha, no to nije sprečavalo ovršni sud da nastavi dalje s ovrhom, iako su sudovi i prema odredbama EEZ direktive 93/13 dužni odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja parničnog postupka. Sudac Radovan Dobronić dobro je upoznat s cijelom situacijom, odlučio je uvesti reda u pravosuđe i ovršene izvući iz pakla u kojem već godinama žive.

U jednome od prvih javnih istupa u ulozi predsjednika Vrhovnog suda Radovan Dobronić je rekao da nije samo pravo, nego i obveza i dužnost svakog suca odbiti primjenu Ovršnog zakona u dijelu u kojem se odnosi na potrošače i pravila koja nisu sukladna pravu EU-a. Dobronić smatra da se krše pravila EU-a koja se odnose na prava potrošača kad se ovrhe provode na temelju vjerodostojne isprave, a da se prethodno ne provjeri je li obaveza nastala na temelju poštenog ugovora koji je sklopljen s potrošačem.

Moguć izlaz

Kako mnogima nije jasno što zaključak Vrhovnog suda od 11. ožujka 2022. konkretno znači za ovršene i prekomjerno blokirane građane, upitali smo odvjetnicu Anu Galoši Comisso, koja je s odvjetnikom Sanjom Dozet u studenome 2021. posjetila predsjednika Vrhovnog suda, te su ga izvijestili o aktualnim problemima.

Prenosimo njezinu izjavu: “Vezano uz postupke koji se vode u predmetima koji se odnose na ugovore o kreditima u kojima je glavnica vezana za švicarski franak (CHF) prije svega smatram važnim napomenuti da je donesen veliki broj pravomoćnih presuda u korist potrošača u onim predmetima u kojima nije izvršena konverzija kredita u eure te su navedeni potrošači i primili isplatu po pravomoćnim presudama od tuženih banaka.

Svi potrošači koji su imali kredite u švicarskim francima u kojima nije provedena konverzija, a dosad nisu tužili za isplatu, svakako bi trebali pokrenuti parnične postupke, i to što prije jer je na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda (1/22)

održanoj 31. siječnja 2022. broj Su-IV-33/2022 **Vrhovni sud zauzeo jasan stav:** Pokretanjem parničnog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača dolazi do prekida zastare na temelju čl. 241. ZOO/05 te zastara individualnih restitucijskih zahtjeva počinje teći ispočetka tek od trenutka pravomoćnosti sudske odluke donesene u povodu te tužbe’.

Pravno shvaćanje sjednice Građanskog odjela glasi: ‘Zastarni rok u slučaju restitucijskog zahtjeva prema kojem su ugovorne strane dužne vratiti jedna drugoj sve ono što su primile na temelju ništetnog ugovora, odnosno u slučaju zahtjeva iz članka 323. stavak 1. ZOO/05 (članak 104. stavak 1. ZOO/91) kao posljedice utvrđenja ništetnosti ugovora, počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ili na drugi način ustanovljena ništetnost ugovora.

Ako je ništetnost ustanovljena, u postupku kolektivne zaštite potrošača (što je slučaj kod svih CHF ugovora), tada zastarni rok počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ništetnost u postupku kolektivne zaštite potrošača, neovisno o (naknadnom) utvrđenju ništetnosti sadržajno istovjetnih ugovornih odredbi kredita u CHF, odnosno kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u svakom pojedinom slučaju, a povodom individualnih parnica potrošača u kojoj se oni pozivaju na pravne učinke presude donesene u postupku kolektivne zaštite. Navedeni zaključak odnosi se na pravne posljedice tužbe za zaštitu kolektivnih interesa potrošača (kreditu u CHF, odnosno kreditu u kunama s valutnom klauzulom u CHF) i stranke (tuženike) iz tog postupka.”

Pravo na isplatu

“Dakle, zastara za CHF ugovore nastupa s danom 14. lipnja 2023., tko do navedenog datuma samo preda tužbu na sud i pokrene postupak, ima pravo na isplatu, tko ne preda tužbu do navedenog datuma, pada u zastaru i gubi pravo na isplatu.

Nadalje u predmetima gdje je provedena konverzija kredita u euro određeni su prekidi postupka, što procesno znači da je se uslijed prekida postupka po parničnom predmetu ne poduzimaju daljnje radnje, a postupanje po istom predmetu će se nastaviti kada Sud Europske unije donese odluku u predmetu C-567/2020, gdje je postavljeno pitanje vezano upravo za pravo potrošača na isplatu nakon što je sklopio aneks ili dodatak ugovora kojim je provedena konverzija valute CHF u euro. Također, važno je naglasiti da se ni jedan potrošač prije ni prilikom potpisivanja aneksa ugovora o kreditu kod konverzije nije odrekao prava na utvrđenje ništetnosti niti prava na potraživanje isplate,

kao i da je sam aneks ugovora također jednostrano sastavljeni obrazac kreditora, o kojim odredbama se također ranije prethodno pregovaralo.”

Ana Galoši Comisso zaključuje: “**Veliko olakšanje donio je najnoviji zaključak Vrhovnog suda** od 11. ožujka 2022. koji omogućuje da svaki ovršenik, protiv kojeg se vodi ovršni postupak po ispravi koja nije sudska presuda ili sudska nagodba, ima pravo zahtijevati u ovršnom postupku da sud ispita valjanost te ovršne isprave u cijelosti i pojedinih odredbi (primjerice, ugovor o kreditu) na temelju kojeg je pokrenut ovršni postupak.

Moram napomenuti da se navedeni zaključak Vrhovnog suda od 18. ožujka 2022. odnosi na sve ovršne postupke, ne samo na postupke koji proizlaze iz ugovora o kreditu s valutom u CHF, nego na sve potrošačke kredite (ovršne isprave), kunske, euro, otkazane i prodane kredite raznim agencijama za utjerivanje dugova, kredite sklopljene sa stranim pravnim osobama, primjerice RBA zadrugama koje nemaju sjedište ni podružnicu u Hrvatskoj.